

RECENZE

HANA GLOMBOVÁ, ROMANA MACHÁČKOVÁ

KRÁSNÁ KNIHA MORAVSKÁ. KNIHA BUDIŽ I U NÁS A DNES UMĚLECKÝM DÍLEM – KATALOG K VÝSTAVĚ.

Vydala Moravská zemská knihovna v Brně v roce 2019.

K výstavě s názvem *Krásná kniha moravská. Kniha budiž i u nás a dnes uměleckým dílem*, která byla prezentována od 2. prosince 2019 do 1. února 2020 ve výstavních prostorách Galerie Moravské zemské knihovny v Brně, byl vydán katalog autorské dvojice Hany Glombové a Romany Macháčkové. Jedná se o titul, který představuje moravskou bibliofilskou produkci nejvýznamnějších vydavatelů a tiskařů první poloviny 20. století zastoupenou knižními fondy Moravské zemské knihovny v Brně.

Kurátorky se pokusily věnovat ve svém výstavním počínu bibliofilii tak, aby prostřednictvím ukázek jednotlivých knižních exemplářů a faksimilií vybraných tisků umožnily návštěvníkům co nejvíce nahlédnout do problematiky tiskařů a tiskařských domů, a čtenářům tak více přiblížit bohatství knižní kultury. Samotnou inspiraci názvu našly autorky v básni M. Jahna *Krásná kniha*: Na mých stránkách květy leží, / dýchá z nich vstříc jaro mladé, / letní jitro vonné, svěží/svoji rosou na ně klade. // Nejsem však tak svůdná žena, / abych ve své vlastní kráse/ marnivě tak nastrojena/ v zrcadle svém shlížela se. // Ale k těm, kdož marnou hluší/ spějí cestou osamělou, / volám: Hle, zde pastva duší – skloň se a buď mojí včelou! /. Zahrnuly do svého výběru knihy,

kteřé byly zpravidla vydávány v malém nákladu, se zvláštním zřetelem na grafické zpracování, včetně typografie. Knižní tituly, které byly tištěny na kvalitním papíře s mnoha originálními technikami tisku, s číslováním jednotlivých tisků nebo s podpisy autorů, grafické úpravy, grafik, textu apod., což bibliofilství neboli láska ke krásným knihám postihuje.

Oproti výstavě byl katalog rozšířen o obrazový materiál, celkově obsahuje na 180 stran. Zachoval si tutéž čistotu designového projevu, jaký měla výstava. Velkou devizou výstavního katalogu je přehlednost. Po obsahu, básni, úvodu následují samostatné kapitoly věnující se konkrétnímu fondu bibliofilii nebo vydavatelům v Moravské zemské knihovně v Brně, nabízí též vhled do spolkové činnosti moravských bibliofilů a vydavatelské produkce. Publikace je zakončena závěrem, seznamem vystavených exponátů, seznamem literatury a anglickým resumé. Jednotlivé kapitoly pak dokreslují lokační mapy výskytu vydavatelů a osobností aj.

Je třeba ocenit, že na základě rozsáhlého průzkumu materiálu byly tyto sbírkové fondy představeny veřejnému publiku vůbec poprvé. Vystaveno a popsáno bylo na osmdesát knižních publikací a tisků, což představuje pouhá

dvě procenta z rozsáhlého bibliofilského fondu MZK. Teoreticky by měl zahrnovat všechny bibliofilské tisky z Čech, Moravy a Slezska vzniklé v období po roce 1935, kdy byl ustanoven povinný výtisk k účelům studijním, ovšem skutečnost je trochu jiná: povinné výtisky v malém nákladu se do knihovny vždy nedostanou.

V první části výstavního katalogu se čtenáři mohou seznámit s fondem bibliofilů umístěným v Moravské zemské knihovně v Brně a fenoménem bibliofilů v historickém vývoji. V druhé části pak s nejvýznamnějšími vydavateli a tiskaři bibliofilských tisků na Moravě. Letmo kniha mapuje vznik Spolku českých bibliofilů, jenž se datuje k roku 1908, následně pak také Setkání moravských bibliofilů a exlibristů a souhrnně seznamuje čtenáře s výtisky Pamětních listů ze schůzek Skupiny moravských knihomilů, a to i obrazově. Formou hesel informuje o jednotlivých osobnostech z vydavatelské obce (na dvacet medailonků), nesmějí chybět vydavatelé jako Otto František Babler, Bedřich Beneš Buchlovan, Jakub Deml, Josef Florian, Stanislav Kostka Neumann,

Arnošt Píša a další. U knihtiskařské produkce se pokusily autorky zpracovat největší jména tohoto oboru – Karel Kryl a Ferdinand Scotti (Nový Jičín), rodina Krylů (Nový Jičín a Kroměříž), František Obzina (Vyškov), Alois Báňa (Vyškov), Vladimír Chlanda (Břeclav) s Družstvo knihtiskárny (Hranice na Moravě).

Byl vytyčen následující cíl jak pro výstavu, tak pro výstavní katalog: „Za každým takovým knižním počinem je však třeba spatřovat konkrétního člověka, jeho myšlenky, jeho um i jeho úsilí, to vše v jeho originalitě a jedinečnosti... vznikl také spletitý labyrint zajímavých lidských osudů, mezilidských vztahů a přátelství, snahy a touhy po sdružení. Nad vším tím však stojí společná vášeň jednotlivých osobností jedné vydavatelské a tiskařské éry – láska ke krásné knize – obsahově, graficky, výtvarně i knihařsky co nejvíce dokonalé.“ Lze jen konstatovat, že se v této publikaci podařilo propojit a prezentovat krásné knižní umění s umem a dovedností řemeslné tiskařské práce.

Miroslava Šudomová